

Bozkurt Aran¹

Ticaret Çalışmaları Merkezi Direktörü

G20 ÜLKELERİNİN TİCARETİ KISITLAYAN ÖNLEMLERİNDE ARTIŞ

Amerika ve Çin arasındaki ticaret savaşının uluslararası gündemi sürekli meşgul ettiği ve küresel ticaret alanındaki belirsizliğin giderek arttığı bir ortamda, Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ), Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) ile Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Komitesi'nin (UNCTAD) birlikte hazırladıkları G20 ülkelerinin son yedi ayda uygulamaya koydukları ticareti kısıtlayan önlemlere ilişkin rapor dikkat çekmektedir. Rapor, G20 ülkelerinin geçtiğimiz yedi ay zarfında uygulamaya koydukları kısıtlayıcı – korumacı önlemlerde bir artış olduğu sonucuna varmaktadır.

DTÖ, OECD ile UNCTAD tarafından hazırlanan 21'nci "Ticaret ve Yatırım İzleme Raporu" 24 Haziran 2019 tarihinde yayınlanmıştır.² Bu üç örgüt 2012 yılından itibaren G20 tarafından görevlendirilerek, G20 ülkelerinin ticaret ve yatırım konularında aldığı kısıtlayıcı ve kolaylaştırıcı önlemleri içeren raporu birlikte hazırlamaktadır. Rapor ortalama yılda iki defa yayınlanmaktadır.

Küresel ticaretin 2018 yılının ikinci çeyreğinden itibaren ticari gerginlikler ve büyük ekonomilerde görülen zayıf büyüme nedeniyle yavaşladığı, ticari göstergelerdeki yavaşlamanın önümüzdeki dönemde devam edeceği ve küresel ticaret hacminin 2019 için % 2,6 olarak gerçekleşeceğinin öngörüldüğü açıklanmaktadır.

Ekim 2018 ile Mayıs 2019 tarihleri arasını kapsayan rapor G20 ülkelerinin bu dönem zarfında ticareti kısıtlayıcı yönde uygulamaya soktukları önlemlerin toplam 335,9 milyar ABD doları tutarındaki bir dış ticareti hacmini kapsadığı

¹ <https://www.tepav.org.tr/tr/ekibimiz/s/1257/Bozkurt+Aran>

² https://www.wto.org/english/news_e/news19_e/g20_wto_report_june19_e.pdf

belirlenmektedir. Böylece bir önceki dönemde dış ticarete getirilmiş olan 480,9 milyar ABD Doları tutarından kısıtlamadan sonra en yüksek seviyede ikinci dönemi oluşturduğu ifade edilmektedir. Raporda daha önce uygulamaya konulan önlemlerin de yürürlükte olduğunu, bu dönem zarfında alınan yeni önlemlerin kısıtlayıcı önlemler birikerek arttığı kaydedilmektedir.

Diğer taraftan G20 ülkelerinin ticareti kolaylaştırıcı yönde gümrük vergilerinin azaltılması veya kaldırılması, ithalat yasaklarının sona erdirilmesi yönünde 29 yeni önlemi de uygulamaya başladıkları açıklanmaktadır. Bu dönemde ticareti kolaylaştırıcı önlemlerin toplam 397 milyar ABD Doları tu-arında bir büyüklüğe eriştiği kaydedilmektedir.

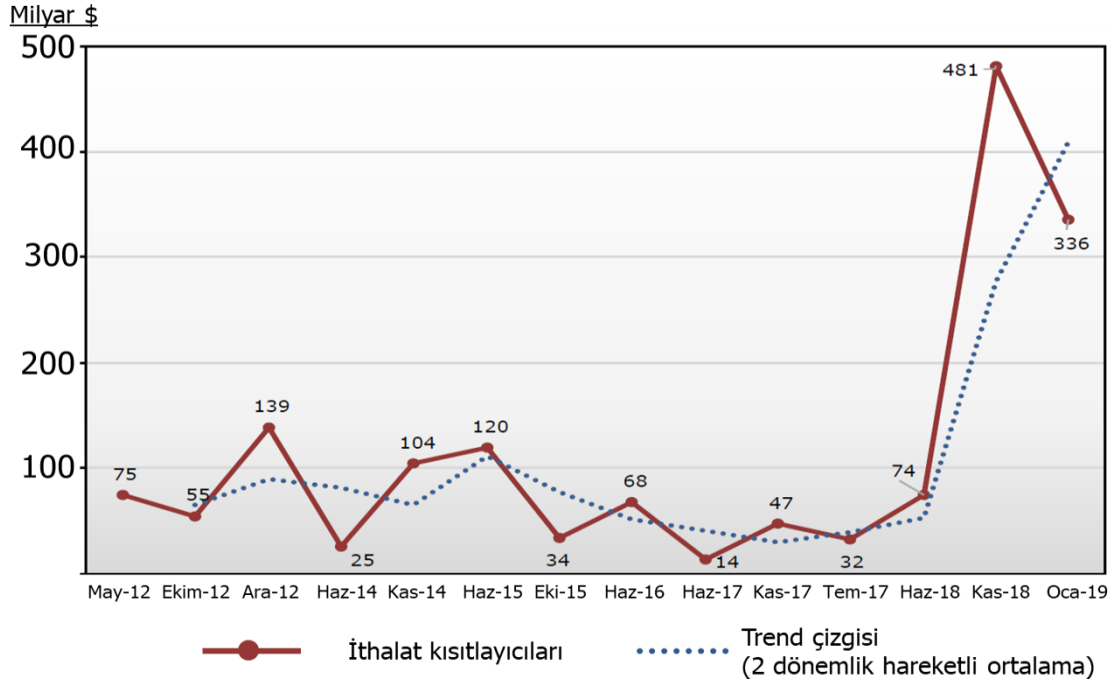
OECD Genel Sekreteri Angel GURRÍA ve UNCTAD'ın Genel Sekreteri Mukhisa KİTUYİ ile DTÖ Genel Direktörü Roberto AZEVEDO raporun girişinde ortaklaşa bir bildiri kaleme almışlardır. Ticarete görülen gerginliklerin devam ettiği bir dönemde, G20 ülkeleri tarafından alınan kısıtlayıcı önlemlerin küresel ticareti ve dünya ekonomisini çevreleyen belirsizlik ortamını ve devam etmekte olan dalgalanmayı daha da artıracaklarını belirtmişlerdir. Son iki rapor döneminde kısıtlayıcı önlemlerin dramatik bir yükseliş gösterdiğini ifade etmişlerdir. Ayrıca G20 ülkelerini, esasen taahhüt ettikleri gibi birlikte çalışarak ticari gerginlikleri yumuşatmaya ve DTÖ'yü güçlendirmeye çağırmışlardır.

DTÖ Genel Direktörü Azevedo ticaret alanında görülen gerginliğin küresel dalgalanma yaratmaya devam ettiğini ticaretin tarihi seviyede kısıtlamalarla karşılaştığını, son bir yıl içinde bu kısıtlamaların 2008 krizinden bu yana görülen en sert yükseliş olduğunu belirterek bu durumun belirsizliğin artmasına, yatırımların azalmasına ve ticaretin güçsüz büyümesine neden olacağını kaydetmiştir.

Raporda öne çıkarılan bulgular aşağıda özetlenmektedir.

- Uluslararası ticarete dalgalanmanın devam ettiği, hacim bakımından rekor sayılabilecek önlemlerin, daha önce alınmış olanlarla birlikte değerlendirildiğinde, tarihi bir yüksekliğin görüldüğü;
- Mayıs 2012'den beri alınan kısıtlayıcı önlemlerin bu dönemde adet olarak azalmakla beraber kapsadığı ticaret hacminin 3,5 kat artmış olarak 335,9 milyar ABD Doları tutarındaki ürünleri içerdiği, bir önceki dönemde alınan 480,9 milyar ABD Doları tutarındaki önlemlerden sonra en yüksek ikinci seviyeyi oluşturduğu;
- Bu dönemde G20 ülkelerinin 20 kısıtlayıcı önlem yürürlüğe soktuğunu, böylece aybaşına ortalama 3 önlem alındığı bu oranın bir önceki döneme kıyasla adet olarak daha az olmakla beraber kapsadığı hacmin büyük olduğunu;
- Bu dönem zarfında çalışmalara başlanılan ve henüz istişare aşamasında bulunan yeni önlemlerin devreye girdiğinde kısıtlayıcı önlemlerin daha da artacağı;

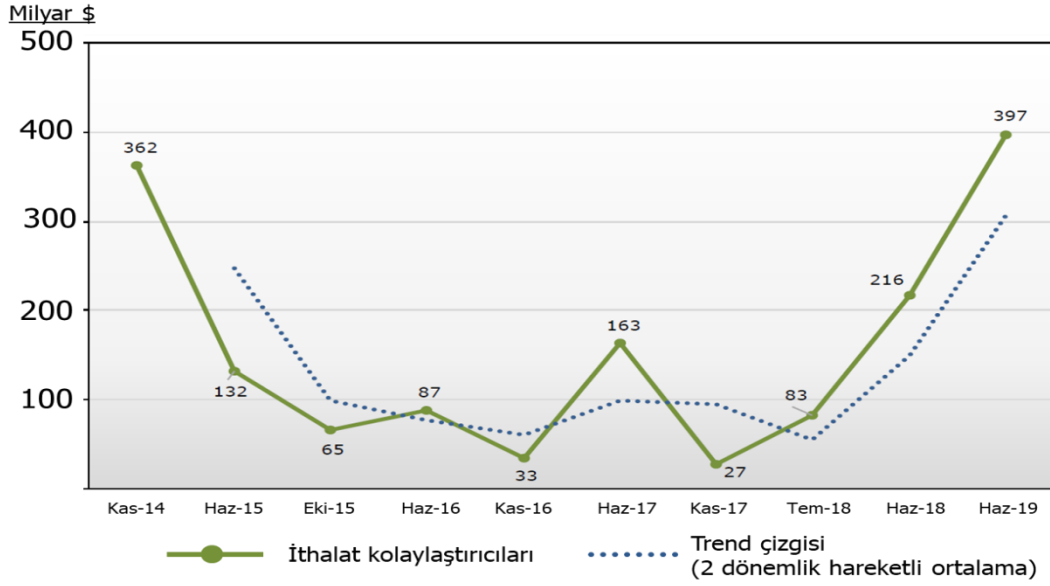
**RAPOR DÖNEMİNDE İTHALATI KISITLAYAN YENİ ÖNLEMLERİN TİCARİ KAPSAMI
(Kümülatif Değil)**

Kaynak: WTO Sekreteryası

- Diğer taraftan, bu dönemde G20 ülkelerinin ticareti gümrük işlemlerini kolaylaştırıcı, gümrük vergilerinin azaltılması veya kaldırılması gibi 29 kolaylaştırıcı önlem aldığı, bunun da 397,2 milyar ABD Doları tutarındaki bir hacmi ifade ettiği; bunun da bir önceki dönemdeki kolaylaştırıcı önlemlerin 1,8 katı olduğu;
- Ayrıca rekabet politikası uygulamaları ile de bilgi verilmekte, dumping ve sübvansiyon taleplerinde aylık ortalama 12 soruşturma başvurusu olduğu bunun da 2012'den beri görülen en düşük ortalama olduğu;
- DTÖ anlaşmazlıkların çözümü mekanizması temyiz organı ile ilgili sorunun devam etmesine rağmen üye ülkelerin çözüm mekanizmasını kullanmayı sürdürdükleri ve başvuruların arttığı;
- G20 ülkelerinin küresel ticaret ile ilgili yükümlüklerini yerine getirmeleri ve DTÖ'yü güçlendirmeleri gerektiği ifade edilmektedir.

RAPOR DÖNEMİNDE İTHALATI KOLAYLAŞTIRAN YENİ ÖNLEMLERİN TİCARİ KAPSAMI (Kümülatif Değil)

Kaynak: WTO Sekreteryası

2012 yılından bu yana G20 ülkelerinin ticareti kısıtlayıcı yönde aldıkları önlemlere ilişkin rapor bu konuda etkin DTÖ, OECD ve UNCTAD tarafından birlikte düzenlenmektedir. Rapor, ülkelerin temsil edildiği “çok taraflı örgütler” tarafında hazırlanması nedeniyle ülke temsilcilerinin dikkatle gözlemledikleri bir süreçten geçmektedir. Diğer bir ifade ile yürürlüğe girdiği belirtilen önlemlerin önemli bir yanlışlık ve abartma ihtiva etmediği düşünülmektedir. Kısıtlayıcı önlemlerin son yıl zarfında çok süratli bir ivme kazanmış olması dikkat çekicidir.

Küresel ticaret ile ilgili sistemik tartışmaların yaşandığı ve kurallı ticaretin ana gövdesini oluşturan DTÖ'nün etkinliği konusunda giderek artan bir kuşkunun var olduğu bir dönemde yayınlanan rapor ticarete dalgalanmanın artacağı beklentisini doğrular niteliktedir.